

Digitally signed by
Library TUM
Reason: I attest to the
accuracy and integrity
of this document

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

Olga PISARENCO

**RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIVĂ
ȘI CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV**

SUPORT DE CURS

**Chișinău
2017**

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

**FACULTATEA CADASTRU, GEODEZIE
ȘI CONSTRUCȚII
CATEDRA DREPT PATRIMONIAL**

Olga PISARENCO

**RĂSPUNDEREA ADMINISTRATIVĂ
ȘI CONTENCIOSUL ADMINISTRATIV**

SUPORT DE CURS

**Chișinău
Editura „Tehnica–UTM”
2017**

CZU 342.9(075.8)

P 68

Suportul de curs la disciplina *Răspunderea administrativă și contenciosul administrativ* tratează 9 teme de studiu, ce reflectă particularitățile răspunderii administrative și ale contenciosului administrativ.

La elaborarea suportului de curs au fost luate în considerare amendamentele la legislație introduse până la 01.09.2016, cele mai recente cercetări și publicații în domeniu, precum și practica judiciară.

Suportul de curs este destinat studenților anului III, cu forma de învățământ la zi, ai specialității 381.1.*Drept*, Facultatea C.G.C., Universitatea Tehnică a Moldovei.

Autor: conf. univ., dr. Olga Pisarenco

Recenzent: conf. univ. dr. Alla Climova

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Pisarenco, Olga.

Răspunderea administrativă și contenciosul administrativ: Suport de curs / Olga Pisarenco; Univ. Tehn. a Moldovei, Fac. Cadastru, Geodezie și Construcții, Catedra Drept Patrimonial. – Chișinău: Tehnica-UTM, 2017. – 142 p.

Referințe bibliogr.: p. 136-142 (68 tit.) și la sfârșitul art. – 50 ex.

ISBN 978-9975-45-464-3.

342.9(075.8)

P 68

Redactor: E. Gheorghîșteanu

Bun de tipar 19.01.2017

Formatul hîrtiei 60×84 1/16

Hîrtie ofset. Tipar RISO

Tirajul: 50 ex.

Coli de tipar 9,0

Comanda nr. 03

2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 168.

Editura „Tehnica – UTM”

2068, Chișinău, str. Studenților, 9/9

ISBN 978-9975-45-464-3.

© UTM, 2017

SUMAR

PRELIMINARII.....	4
Tema 1. Noțiuni introductive privind răspunderea administrativă.....	6
Tema 2. Răspunderea administrativ-disciplinară.....	19
Tema 3. Răspunderea administrativ-contravențională.....	31
Tema 4. Răspunderea administrativ-penală.....	49
Tema 5. Răspunderea administrativ-patrimonială.....	59
Tema 6. Noțiuni introductive privind contenciosul administrativ.....	67
Tema 7. Obiectul acțiunii în contenciosul administrativ.....	78
Tema 8. Subiecții acțiunii în contenciosul administrativ.....	102
Tema 9. Procedura examinării acțiunii în contenciosul administrativ.....	120
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE.....	136

PRELIMINARII

Răspunderea administrativă reprezintă o categorie a răspunderii juridice, care stabilește abaterile și sancțiunile administrative în cazul nerespectării normelor legale de către autoritățile publice, iar contenciosul administrativ reprezintă o instituție juridică ce are drept scop contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

Disciplina *Răspunderea administrativă și contenciosul administrativ* este o parte integrantă a planului de studii al UTM, specialitatea *Drept Patrimonial* și are drept scop predarea și însușirea particularităților atragerii la răspundere administrativă, aplicarea sancțiunilor administrative, precum și a procedurii de examinare a cauzelor în contenciosul administrativ.

În cadrul examinării abaterilor administrative și aplicării sancțiunilor administrative, autoritățile publice sunt obligate să respecte normele de drept și să activeze în limitele competenței sale. De aceea, este important ca viitorii administratori, funcționari publici să cunoască profund atât dispozițiile generale, principiile și procedura răspunderii administrative, cât și esența contenciosului administrativ în asigurarea legalității în administrația publică.

Cursul este întocmit astfel încât să creeze interes pentru cunoașterea problematicei disciplinei, să stimuleze gândirea independentă a studenților și să contribuie la formarea propriei opinii referitor la anumite aspecte și domenii ale administrației publice, precum și să servească drept imbold pentru studiul individual sistematic în vederea obținerii anumitor succese în domeniul răspunderii administrative și contenciosului administrativ.

În acest context, disciplina propusă dezvăluie specificul răspunderii administrative și evidențiază particularitățile instituției de contencios administrativ, dezvăluie specificul procedurii, argumentează eficiența procedurii prealabile în contenciosul

administrativ, evidențiază problemele ce țin de obiectul contenciosului administrativ, competența instanțelor de judecată în acest domeniu, propune o analiză a legislației în vigoare și a practicii judiciare.

Studierea și cunoașterea aspectelor abordate va contribui la crearea unei viziuni clare asupra reglementărilor în sfera raporturilor de contencios, va înlesni soluționarea corectă a cauzelor în procedura contenciosului administrativ.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative internaționale

1. *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, adoptată la Roma, la 4 noiembrie 1950. În: *Tratate internaționale*, Vol.I, p.341, 1998.

Acte normative interne

2. *Constituția RM* din 29 iulie 1994. În: *Monitorul Oficial* nr.1 din 12.08.1994.
3. *Codul electoral* nr.1381-XIII din 21.11.1997. În: *Monitorul Oficial* nr.81/667 din 08.12.1997.
4. *Codul penal* nr.985-XV din 1.04.2002. Republicat în *Monitorul Oficial* nr.72-74/195 din 14.04.2009.
5. *Codul civil* nr.1107-XV din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial* nr.82-86/661 din 22.06.2002.
6. *Codul muncii* nr.154-XV din 28.03.2003. În: *Monitorul Oficial* nr.159/648 din 29.07.2003.
7. *Codul de procedură civilă* nr.225-XV din 30.05.2003. Republicat în: *Monitorul Oficial* nr.130-134/415 din 21.06.2013.
8. *Codul de procedură penală* nr.122-XVI din 14.03.2003. Republicat în *Monitorul Oficial* nr.248-251/699 din 05.11.2013.
9. *Codul de executare* nr.443-XV din 24.12.2004. Republicat în: *Monitorul Oficial* nr.214-220/704 din 05.11.2010.
10. *Codul contravențional* nr.218-XVI din 24.10.2008. În: *Monitorul Oficial* nr.3-6/15 din 16.01.2009.
11. *Legea contenciosului administrativ* nr.793-XIV din 10.02.2000. Republicată în: *Monitorul Oficial*, ediție specială din 03.10.2006.
12. *Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* nr.132 din 17 iunie 2016. În: *Monitorul Oficial* nr.245-246/511 din 30.07.2016.

13. *Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul)* nr.52 din 03.04.2014. În: Monitorul Oficial nr.110-114/278 din 09.05.2014.
14. *Legea cu privire la concesiuni* nr.534-XIII din 13.07.1995. În: Monitorul Oficial nr.67/752 din 30.11.1995.
15. *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* nr.158-XVI din 04.07.2008. În: Monitorul Oficial nr.230-232/840 din 23.12.2008.
16. *Legea cu privire la petiționare* nr.190-XIII din 19.07.1994. Republicată în: Monitorul Oficial nr.6-8/23 din 24.01.2003.
17. *Legea cu privire la Procuratură* nr.3 din 25.02.2016. În: Monitorul Oficial nr.69-77/113 din 25.03.2016.
18. *Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorului* nr.178 din 25.07.2014. În: Monitorul Oficial nr.238-246/557 din 15.08.2014.
19. *Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică* nr.199 din 16.07.2010. În: Monitorul Oficial nr.194-196/637 din 05.10.2010.
20. *Legea privind accesul la informație* nr.982-XIV din 11.05.2000. În: Monitorul Oficial nr.88-90/664 din 28.07.2000.
21. *Legea privind achizițiile publice* nr.131 din 03.07.2015. În: Monitorul Oficial nr.197-205/402 din 31.07.2015.
22. *Legea privind administrația publică locală* nr.436-XVI din 28.12.2006. În: Monitorul Oficial nr.32-35/116 din 09.03.2007.
23. *Legea privind Codul de conduită a funcționarului public* nr.25-XVI din 22.02.2008. În: Monitorul Oficial nr.74-75/243 din 11.04.2008.
24. *Legea serviciilor publice de gospodărie comunală* nr.1402-XV din 24.10.2002. În: Monitorul Oficial nr.14-17/49 din 07.02.2003.
25. *Hotărârea Curții Constituționale pentru controlul constituționalității unor prevederi din Legea contenciosului*

- administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 cu modificările și completările operate prin Legea nr.726-XV din 7 decembrie 2001 și Legea nr.833-XV din 7 februarie 2002 nr.46 din 21.11.2002. În: Monitorul Oficial nr.170-172/30 din 13.12.2002.*
26. *Hotărârea Guvernului privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr.201 din 11.03.2009. Anexa nr.7 – Regulamentul cu privire la comisia de disciplină. În: Monitorul Oficial nr.55-56/249 din 17.03.2009.*

Practică judiciară

27. *Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării de către instanțele de contencios administrativ a unor prevederi ale Legii contenciosului administrativ nr.10 din 30.10.2009. În: Buletinul CSJ, 2010, nr.7-8, pag.4.*
28. *Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale nr.4 din 24.12.2010. În: Buletinul CSJ, 2011, nr.1, pag.4.*
29. *Recomandarea Curții Supreme de Justiție cu privire la modul de aplicare a art.11 din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 nr.85. În: Buletinul CSJ, 2016, nr.2, pag.13.*
30. *Recomandarea Curții Supreme de Justiție cu privire la modul de aplicare a art.21 din Legea contenciosului administrativ și a art.11 din Legea cu privire la Banca Națională a Moldovei nr.74. În: Buletinul CSJ, 2015, nr.8-9, pag.8.*
31. *Recomandarea Curții Supreme de Justiție cu privire la momentul punerii în executare a hotărârilor date de instanțele de judecată în cauzele de contencios administrativ nr.82. În: Buletinul CSJ, 2015, nr.11, pag.6.*

32. *Recomandarea Curții Supreme de Justiție privind punerea în aplicare a normelor de procedură civilă nr.9.* În: Buletinul CSJ, 2012, nr.10, pag.4.
33. *Recomandarea Curții Supreme de Justiție privind scutirea de taxa de stat în cauzele de contencios administrativ nr.20.* În: Buletinul CSJ, 2013, nr.1, pag.13.
34. *Aviz consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la modul de aplicare a prevederilor art.11 din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 și art.38 din Codul de procedură civilă nr.4ac-6/2015 din 18.05.2015.* În: Buletinul CSJ, 2015, nr.8-9, pag.4.
35. *Aviz consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la modul de aplicare a legii în cazurile nerespectării procedurii prealabile în litigiile de contencios administrativ nr.4ac-7/2014 din 14.04.2014.* În: Buletinul CSJ, 2014, nr.7, pag.7.
36. *Aviz consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la modul de aplicare a prevederilor art.7 alin.(1), 8 alin.(3), 24 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ nr.793-XIV din 10 februarie 2000 și art.33¹ din Codul de procedură civilă nr.4ac-24/2013 din 30.09.2013.* În: Buletinul CSJ, 2014, nr.4, pag.16.

Literatura de specialitate

37. Alexandru I., Căraușan M., Bucur S. *Drept administrativ.* Ediția a III-a, revizuită și adăugită. București: Universul Juridic, 2009, 522 p.
38. Apostol Tofan D. *Drept administrativ.* Vol.I. Ediția a 3-a. București: C.H. Beck, 2014.
39. Aramă E. *Considerații privind contenciosul administrativ.* În: *Legea și viața*, 1997, nr.7, pag.10.
40. Babii V. *Unele aspecte privind calificarea formelor răspunderii constituționale și administrative.* În: *Legea și viața*, 2007, nr.6, pag.35.

41. Baltag D., Tragone Gh. *Unele considerente referitoare la condițiile în care poate fi antrenată răspunderea juridică pentru fapta ilicită.* În: *Legea și viața*, 2014, nr.7, pag.15.
42. Botomei V. *Răspunderea administrativ-disciplinară a magistraților.* În: *Legea și viața*, 2010, nr.12, pag.44.
43. Consiliul Executiv al Asociației Judecătorilor din RM. *Puncte de vedere: Independența puterii judecătorești și răspunderea materială a judecătorilor.* În: *Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova*, 2007, nr.11, pag.29.
44. Costachi Gh., Stratulat D. *Semnificația contenciosului administrativ într-un stat de drept.* În: *Revista Națională de Drept*, 2009, nr.10-12, pag.109.
45. Creangă I. *Curs de drept administrativ: pentru studenții facultăților de drept.* Vol.I. Ediția a II-a. Chișinău: Epigraf, 2004, 336 p.
46. Darii L. *Natura juridică și esența procedurii contenciosului administrativ.* În: *Analele științifice. Științe juridice*, 2005, nr.8, pag.351.
47. Diaconu M. *Esența și valoarea contenciosului administrativ într-o societate democratică.* În: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr.9, pag.58.
48. Dron I., Rusu I. *Aspecte controversate din legea contenciosului administrativ.* În: *Revista de drept privat*, 2001, nr.1, pag.146.
49. Gavajuc S. *Răspunderea judecătorului.* În: *Legea și viața*, 2010, nr.7, pag.4.
50. Ghernajă G.-C. *Privire comparativă asupra răspunderii penale a judecătorului, reflectată în legislația României și Republicii Moldova.* În: *Legea și viața*, 2009, nr.11, pag.28.
51. Giurcău A. *Răspunderea materială (patrimonială) a magistraților pentru erori judiciare.* În: *Legea și viața*, 2010, nr.9, pag.54.
52. Guțuleac V. *Drept administrativ.* Chișinău: Tipografia Centrală, 2013, 600 p.

53. Guțuleac V., Arion O. *Conceptul contenciosului administrativ în doctrina dreptului administrativ: studiu comparat*. În: *Legea și viața*, 2010, nr.3, pag.4.
54. Hlipca A. *Membrii Guvernului: între răspundere și responsabilitate*. În: *Revista Națională de Drept*, 2008, nr.9, pag.72.
55. Iorgovan A. *Tratat de drept administrativ*. Vol.I-II. București: All Beck, 2005.
56. Iorgovan A. *Drept administrativ și știința administrației de stat*. București: Nemira, 1989.
57. Meyer-Ladewing J., Pascari A., Fistican E. ș.a. *Comentariul Legii contenciosului administrativ*. Chișinău: Cartier, 2002, 176 p.
58. Micu A. *Autonomia răspunderii administrației publice pentru actele și politicile sale administrative*. În: *Legea și viața*, 2012, nr.4, pag.10.
59. Mihalache Iu. *Sinteza practicii judiciare pe cauzele de contencios administrativ ce țin de transportul auto de călători*. În: *Revista Națională de Drept*, 2011, nr.8, pag.8.
60. Negruț V. *Drept administrativ*. București: Ed. Didactică și Pedagogică, 2015.
61. Orlov M., Belecciu Ș. *Drept administrativ: pentru uzul studenților*. Chișinău: Elena-V.I., 2005, 268 p.
62. Parosanu N. *Unele teorii privind responsabilitatea administrației publice în relațiile cu cetățenii*. În: *Revista Națională de Drept*, 2007, nr.6, pag.81.
63. Puie O. *Aspecte privitoare la atacarea în contenciosul administrativ a autorizațiilor de construire*. În: *Dreptul (România)*, 2011, nr.12, pag.195.
64. Pulbere D. *Răspunderea juridică a judecătorului Curții Constituționale a Republicii Moldova*. În: *Justiția Constituțională în Republica Moldova*, 2007, nr.2, pag.12.
65. Slipenski B. *Reflecții asupra instituției răspunderii șefului de stat*. În: *Legea și viața*, 2015, nr.1, pag.25.

66. Trăilescu A., Trăilescu A. *Unele controverse în domeniul excepției de nelegalitate în lumina Legii nr.554/2004 a contenciosului administrativ*. În: *Dreptul* (România), 2011, nr.6, pag.162.
67. Vedinaș V. *Drept administrativ*. Ediția a VIII - a revăzută și actualizată. București: Universul Juridic, 2014.
68. Volcinski V., Bordian M. *Natura juridică a raportului de furnizare a energiei electrice consumatorilor casnici (prin prisma contenciosului administrativ)*. În: *Revista Națională de Drept*, 2014, nr.12, pag.2.